

VEGYESEK.

— **Wlassics miniszter iskolalátogatásai.** Nagyon természetes és mégis egészen szokatlanul új dolog, hogy a közoktatásügyi miniszter iskolákat látogasson; még pedig nem csupán fölavató ünnepélyeken, diszszónoklatokkal várva, hanem a mindennapi iskolai munka közben, azzal a czéllal, hogy az iskola működéséről közvetlen szemlélet és vizsgálat útján szerezzen meggyőződést. A miniszter a felelős az egész nevelés- és oktatásügyért, pedig mennyi forum választja el felelőssége tárgyától. A sok szűrőn keresztül a míg hozzá eljutnak a dolgok, igaz, hogy a lényegük, az átlaguk szűródik le, az, a mire az egészet áttekintő miniszternek leginkább szüksége van; de az is igaz, hogy színüket veszítik a hosszú úton, azért olykor egy-egy kis közvetlen szemlélet nagyon jól hathat arra, hogy az az általános kép elevenebb színekre tegyen szert s így a valósághoz jobban hasonlítson. A miniszter Belényesen, Brassóban, Nagy-Szebenben járt, mindenütt bejelentés nélkül, kikérdezgetvén a tanulókat s így a lehető legközvetlenebb módon szerezte impresszióit a tanítás szelleméről és eredményéről. Ezúttal tehát nemzetiségi iskolákat tanulmányozott, de a két utóbbi helyen a nagy számmal levő magyar iskolákat is meglátogatta. A politikaiak mellett tehát tisztán pædagogiai benyomásokat is szerezhetett s ez utóbbiak remélhetőleg olyanok voltak, hogy talán a jövőben gyakrabban elmegy egy-egy iskolába, önmagának biztosabb alapú áttekintést szerezni, az iskolákat pedig egy miniszteri látogatás buzdító hatásának tenni ki.

— **Magvetés.** A Szabad Egyetem (University Extension), *Nép-szerű Főiskolai Tanfolyam* cím alatt megnyitotta működését nov. 10-én az egyetem aulájában. A megnyitó beszédet *Földes Béla dr.*, az új intézmény elnöke mondotta, az intézmény célját és jelentőségét fejtegetve. Beszédében korunk legnagyobb szükségletének a *társadalmi pædagogiciát* mondotta; «oly nemzedékeket kell nevelni, melyek a változott fölfogások emlőin táplálkozva, a társadalmat észszerű alapokra képesek fektetni és melyeknek összes gondolkozása, törekvése a társadalmi egyetemlegesség eszményével összhangban áll». Jó hatást vár magukra az előadókra is, a kik érintkezésbe jutva a pezsgő élettel, hasznos impulsusokat nyerhetnek. S összehatásként bizton reméli, hogy «annyira elsatnyult közéletünk komolyságban, önzetlenségben, nemesebb eszményekben gazdagabb lesz». — Megnyitó előadásul *Berzeviczy Albert dr.* mondotta el a Cinquecento művészetéről tartandó előadási ciklusának bevezetését. Az ezzel megkezdett első hathetes tanfolyam

előadásai a következők lesznek: *Alexander Bernát dr.*-tól Lélektan. nov. 11-én kezdve minden kedden; *Beöthy Zsolt dr.*-tól A magyar költészet a XIX. században, nov. 14-től minden pénteken; *Berzeviczy Albert dr.* nov. 15-től folytatólag öt szombaton; *Békefi Remig dr.*-tól A magyarországi közoktatás története a középkorban, nov. 17-től öt hétfőn és decz. 20-án, szombaton; *Kmety Károly dr.*-tól A magyar közjog alapintézményei, november 12-től minden szerdán; *Wittmann Ferencztől* Electrotechnika, nov. 13-tól minden csütörtökön. Ez utóbbi a műegyetemen, a többi az aulában. Az előadások ideje este $\frac{1}{2}$ 7— $\frac{1}{2}$ 8 ig. Azután következik az előadottak megbeszélése. — A vezetőség kiadta az előadások tervezetét, melyből főleglétjük, hogy a tanfolyam célja a komoly tanulmány; tisztán mulattatásra szolgáló csevegések ki vannak zárva. Egy-egy hat előadásból álló cyclusra a jegyet egy koronáért adják, a mi igen helyes, mert a díj csekélyisége senkit sem gátol a részvételben, másfelől a hallgatóságot a fizetés ráhangolja, hogy előre is értékesnek tekintse magára nézve a tanfolyamot és igyekezzék hasznát is venni. Minden hallgató az előadás tárgyáról rövid összefoglaló ismertetést kap, mely megkönnyíti az előadások figyelemmel kísérését és támasztékot ad az ismétléshez.

A Népszerű Főiskola mellett egész sora az intézményeknek fejt ki sűrű tevékenységet az ismeretek terjesztésében.

A *Szabad Lyceum*, mely Budapesten a Népszerű Főiskola tanfolyamát is rendezi, ezenkívül is még hat helyen tart az őszön részint egyes előadásokat, részint előadási cyklusokat, melyek 6—11 órából állanak. Így: a magántisztviselők otthonában, a fővárosi iparosok körében, a kelenföldi kaszinóban, a m. á. v. északi főműhely telepén, a magyarországi vas- és fémmunkás-szövetségben és a kistérségi munkáskörben. A sorozatos előadások után megbeszélések következnek. Ez utóbbi előadásokon 10 filléres belépőjegy van.

Szabad Lyceumok működnek még a következő vidéki városokban: Arad, Deés, Eger, Gyöngyös, Halas, Kaposvár, Nagybánya, Nagyvárad, Pápa, Pozsony, Szabadka, Szombathely, Temesvár, Ungvár, Zombor, Eperjes, Kecskemét, Lugos.

Népakadémia címen munkásképző-tanfolyamokat nyit egy tanárokból, orvosokból álló társaság a fővárosban. Hét-hét estére terjedő tanfolyamokban sorozatos előadások lesznek A föld történetéből, a Fizikából, Élettanból, Lélektanból, Sociológiából. Az előadásokat a különböző iparos szakszervezetek helyiségeiben este $\frac{1}{2}$ 8—9-ig tartják. Az előadások ingyenesek, de a hallgatók kötelesek megvenni 40 fillérért az előadások programját, mely tájékoztatóul szolgál. A befolyt pénzzel a költségeket fedezik.

A régebben működő *Vasárnapi Országos Munkásképző Bizott-*

ság nov.—ápr. között a fővárosban hat helyen tart vasárnaponként szórakoztató előadásokat ipari munkásoknak a magyar történelem, irodalom, földrajz, természettudományok és egészségügy köréből. Azonkívül nyitva tartja munkások számára vasárnap délutánonként 2—4 óra között a nemzeti muzeumot, a technológiai és iparművészeti muzeumokat és a kath. legényegyletben ingyenes rajzoktatást rendez. Ugyanez a bizottság a vidék 19 városában rendez részínt rendes vasárnapi előadásokat, részínt vándorelőadásokat.

Szintén régebben működik a *Budapesti Népoktatási Kör*, mely az idén a főváros 10 helyén rendez négy hónapig tartó tanfolyamokat írásból, olvasásból, fogalmazásból, kereskedelmi ismeretekből s azonkívül idegenajkúak számára magyar nyelvi tanfolyamokat.

A *budapesti (budai) népszerű felolvasásokat tartó r. társaság* is folytatja csütörtök délutáni szórakoztató és ismeretterjesztő előadásait.

A *Természettudományi Társulat* régi, jó hírnevű előadásain kívül népszerű tanfolyamokat is rendez az idén az ásványtanból, állattanból, fizikából, Uj-Guineáról, a növénytanból, kémiából, földrajzból, csillagászatból.

Az *Uránia-Egyesület* tudományos színházán és ismeretterjesztő folyóiratán kívül előadásokat is rendez; az idén az elektromosságból, a régiek csillagászatáról, a meteorológiából, a zeneművészet köréből. Tervezi egy nyilvános fizikai laboratórium állítását is.

Belép a sorba az *Országos Nőképző-Egyesület* is művelt nők számára megnyitott előadásaival, melyet az idén a görög, latin, francia irodalom, a lélektan és esztétika köréből tart a leánygymnasium két hölgytanára: *Láng Margit dr.* és *Schmidt Mária dr.* A tanfolyamok félévig tartanak, hetenként egy-egy tárgyra egy-egy óra elméleti előadással. Az előadásokat megbeszélések követik s azonkívül az előadók tanácsokkal látják el a hallgatókat házi tanulmányaikban és olvasmányaikban. A hallgatók négy részletben 80 koronát fizetnek, melyet jótékony célra fordítanak.

Említsük itt még föl a kereskedelmi szakműveltséget terjesztő egyesület szaktanfolyamait, a felsőbb ipariskola, az iparrajziskola téli tanfolyamait; a földművelési minisztertől az ország minden részében rendezett népszerű előadásokat, melyet ingyenes vagy nagyon olcsó kiadványokkal támogat; az ifjúsági egyesületeket és könyvtárakat; a Muzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsa által mind szorgalmasabban szervezett népkönyvtárakat, mindez együttesen az örömdetes és reménytnyújtó tevékenység buzdító képét mutatja. Olyan általános és nagyméretű kulturmozgalom ez, a melynek fokozatosan terjedve meg kell mozgatnia az egész magyar társadalmat. A fizikai világnak ama

törvénye, hogy a munka nem veszhet el, érvényes a szellemi világban is. Itt sem maradhat hatás nélkül ez a sok befektetett munka. Sőt a szellemi munkára alkalmazható a bibliai parabola a magvetőről. Nem minden mag kerül ugyan alkalmas talajba, de kerül oda is, és terem némely százannyit, némely pedig harminczannyit. Épen a szorgalmas művelés az, a melyik mind alkalmasabbá fogja tenni a talajt a bejogadásra.

— **A polgáriskolai egyesület közgyűlése.** A f. évi közgyűlés július 3. és 4-én folyt le Brassóban. Első ízben ment vidékre gyűlősezni az egyesület, a mióta 1897-ben az addigi két egyesületből egy lett. Brassóban a polgárság feje s az odavaló iskolák kitűnően fogadták őket. Wlassics miniszter a vármegye főispánjával képviseltette magát, a kit betegsége miatt *Jekel Frigyes dr.* alispán helyettesített. Mint a közgyűlés legfontosabb momentumát itt mindjárt fölemlítjük, hogy a miniszter levélben válaszolt a közgyűlés távirati üdvözlétére, a melyben — vonatkozással az üdvözlőnek a célba vett polgáriskolai reformot sürgető kérésére — kijelenti: *«A mi a polgári fiúiskolák reformját illeti, rendkívül örülök, hogy közös eszméért lelkesülünk s ugyanazon cél van előttünk».* — *Lád Károly* elnök megnyitó beszédében a reformügy stagnálásának káros hatását vázolja. Szükségesnek tartja a reform keresztülvitelét, még úgy is, ha egyelőre az önkéntesi jogosultság hiányoznék a qualificatiók közül. A jövő közvetlen teendőül a tantervmódosítást, a szakfelügyeletet, a nyugdíjügy rendezését, stb. jelöli meg. — Az üdvözlések után *Jakab József* mondott emlékbeszédet *Röcsey István* fölött, a ki előbb a nagy-röcsei, majd a dobsinai polgári fiúiskolákat szervezte s az országos reformmozgalmaknak egyik legtevékenyebb harczosa volt. — *Földes Géza* a polgáriskolák nemzeti hivatásáról tartott előadást, ismertetvén ez iskoláknak a magyarságot erősítő hatását a múltban; főkép az ország szélein, s a jövőben még nagyobb hatást vár tőlük. — A gyűlés főtárgya *«A polgári leányiskolák tantervé»*-nek módosítására vonatkozó javaslat volt. A javaslatot *Krammer József* készítette és az ő távollétében a titkár terjesztette elő. A javaslat helyesnek és megtartandónak itéli a szervezet és tanterv mostani kereteit. A szervezet továbbfejlesztésének csak azt a módját tartja helyesnek, hogy ott, a hol szükségesnek mutatkozik, a helyi szükségletnek és viszonyoknak megfelelő továbbképző tanfolyamok csatoltassanak a polgári leányiskolákhoz. Helyesli, hogy a mennyire a polgári leányiskola saját céljával összeegyeztethető, fenntartassék a tantervi párhuzamosság a felsőbb leányiskolákkal. A mostani heti óraszámot megtartandónak, ellenben a magyar, német, fizika és kémia óraszámát emelendőnek mondja. Érdekes határozatot hozott a közgyűlés a német nyelvre vonatkozólag, a melyet fakultatív tárggyá

tenne azon a czímen, hogy sikeres tanításához a mostani óraszám (a négy osztályban 10) nem elég, több óra pedig nem adható a törvényes maximum (24—26) átlépése nélkül. Ez a határozat pedig — nézetünk szerint — csak kikerülése a nehézségnek, nem megoldása. Mert föltéve azt a nagyon valószínűtlen esetet, hogy a kormány elfogadná azt az elvet, hogy egy ilyen középfokú iskola tanterve el lehet legalább egy idegen nyelv kötelező tanítása nélkül, akkor is igen valószínű, hogy az iskola és a szülők nem mondanának le róla, s lenne a fakultative megengedett tárgyból tényleg egy mindenütt tanított és tanult tárgy, a melynek órái túllépnek a nála nélkül is már betöltött óraszámkeretet. Már pedig sok minden intézkedése megérett a polgáriskolákra vonatkozó törvénynek a reformra, de az óraszámmaximumra vonatkozó, különösen a leányiskolákra nézve, a legradikálisabb reform esetében is megőrzendő volna. Valahára már gátat kell vetni a folytonos óraszaporításnak. — *Guttenberg Pál* indítványozza, hogy adatokat gyűjtsenek arról, hogy miképen boldogultak a polgáriskolák volt tanítványai az életben? mipő iskolai tanulmányaiknak vették leginkább hasznát? minek érezték hiányát? *Hortobágyi Antal* «Az iskolai írásbeli dolgozatokról» értekezett. Minden tárgyból óhajt írásbelit. Nyelvi tekintetben a helyesírás gépies biztossága a czél. A logikus fogalmazás megszoktatására a feladatok vázlatának fokozatos kibővítését ajánlja. Sok jó gyakorlati tanács teszi értékesebbé a fölolvast. — *Fekete Benedek* az ifjúsági irodalomról szólván, a magyar remekíróknak a lehető kultiválását ajánlja. — *Volenszky Gyula* titkári jelentésében az egyesületi év történetét vázolja. Az igazgatóság és a választmány nagyobbrészt ugyanazokkal a tárgyakkal foglalkozott, a melyek a közgyűlés programján is szerepeltek. Azokon kívül még fontosabb az, hogy a polgári fiúiskolák tantervének revisióját is munkába vették s a következő évben ez lesz az egyesületi tevékenység főfeladata. — Az indítványok során szóba került a Közlöny szerkesztésének iránya, továbbá az Eötvös-alap minél hathatósabb pártolása. — A tisztujításon kévés változással a régi tisztikart választották meg, — Gyűlés után a tagok együttes kirándulást tettek Hosszúfalúba, Sinajába, és egy nagyobb körutat a Székelyföldön.

— **A Magyarországi Tanítók Országos Bizottságának közgyűlése.** Aug. 19. és 20-án volt a közgyűlés nagy érdeklődés mellett. Az első előadó *Kovács Vincze* «A gyermekek erkölcsi megóvása» czímen terjesztette elő javaslatait. A negatív jellemű, óvó intézkedések mellett gondja volt a pozitív, vezető intézkedésekre is. Amazok közt van az ifjak eltiltása a korai mulatozásoktól, a sajtónak erkölcsi megrendszabályozása, a ponyvairodalom és az erkölcsstelen képek és iratok terjesztőinek üldözése; emezek között: az ifjúsági egyesületek, dalos-

körök, népkönyvtárak, a szülők kioktatása, erkölcsnemesítő, mértékletességi egyesületek, takarékosági szövetkezetek. Ezzel kapcsolatban elfogadták *Somogyi Béla* indítványait a gyermekek testi védelmére vonatkozólag. — A *fizetésügyben* arra az elvi álláspontra helyezkedtek, hogy a tanító fizetése akkora legyen, mint a velük egyenlő qualificációjú állami tisztviselőké.

A gyűlés főtárgya, melyre még visszatérünk, «*A szakszerű tanítóképzés és képesítés*» kérdése volt. A tételek és a vitatkozás a tanítóképzés, egész rendszerére kiterjedtek. Egy radikálisabb és egy kevésbé radikális fölfogás ütközött. Amannak előadója *Schön József*, emezé *Mohar József* volt. A tanítóképzésre nézve a radikálisok álláspontja az, hogy a tanítóképzőkbe a teljes középiskolát végzett jelöltek vétessenek föl s az ezen alapon szervezendő tanítóképző-akadémiák főképen és túlnyomólag pædagogiai képzéssel foglalkozzanak. A másik nézet a mai keretet (négy középiskolai osztály után négy éves tanfolyam) tartja meg, de a pædagogiai szakképzésnek dominálőbb helyet akar. Ehhez csatlakozott a többség. A többi határozati pontokra nézve alig volt nézeteltérés. Ezek: csak magyar nyelvű képzés; a tanítóképzés az állam feladata, de engedélyezheti más fenntartó hatóságoknak is, azonban mindig közvetlen állami felügyelet alatt, kötelező állami tantervvel s államilag engedélyezett tankönyvekkel; külön szakfelügyelet négy főigazgató által; a tanárok qualificációjának szervezése, ennek föltételei között ott legyen a népiskolai gyakorlat is; a tanfolyam végén a jelöltek tanítói érettségi vizsgálatot tegyenek a tanítóképző összes kötelezett tárgyaiból, a tanári kar előtt, miniszteri biztos ellenőrzése alatt; ez az érettségi minősítene a tanítói állások ideiglenes betöltésére, az egyetem filozófiai fakultásán a rendes hallgatóságra, és az egyévi önkénytelenségre; 1—4 év alatt a jelölt képesítő vizsgálatot tegyen a pædagogiai tárgyakból, a kormánytól kinevezett országos vizsgálóbizottságok előtt, melyeknek elnökei a főigazgatók s tagjai képzőintézeti tanárok, tanfelügyelők és néptanítók közül veendő; * a tanítói oklevél csak az utóbbi vizsgálat letétele után adandó ki s csak ez jogosítna tanítói állások végleges betöltésére és a nyugdíjalapba való fölvételre.

* Erre a pontra már érkezett egy válasz az Orsz. Katholikus Nagygyűlés közoktatási szakosztálya részéről, mely a következő határozati javaslatot fogadta el: «A katolikus tanítóképzés és képesítés jogához törhetlenül ragaszkodik és tiltakozik minden olyan törekvés ellen, mely a katolikus egyház ezen természetes és törvényesen biztosított jogának megszorítására vagy megszüntetésére irányul. — Tekintve a katolikus szellemű tanítóképzés nagy fontosságát, katolikus tanítóképzők felállítása, fenntartása és a modern igényeknek megfelelő színvonalra emelése föltétlenül szükséges».

— Országos Testnevelési Tanács. Ismeretes folyóiratunk olvasói előtt, hogy a párizsi kiállításon ülésező testnevelési kongresszus elhatározván egy nemzetközi állandó bizottság állítását, egyúttal megbízta az egyes országok képviselőit, hogy hazájukban a testi nevelés érdekeinek ápolása végett igyekezzenek nemzeti szakosztályokat alakítani, mely azután az állandó nemzetközi bizottsággal valami módon kapcsolatot tartson fenn. Magyarországra nézve ezt a megbízatást *Kovács Rezső* kapta, a nemzetközi bizottság magyar tagja, ki annak idején a kongresszust a Pædagogiai Társaságban is ismertette (M. Pæd. 1901. évfolyam, 356. l.); az ő indítványára a magyarországi bizottság megalakításához Társaságunk is kiküldötte két tagját. A bizottság *Bély Mihály*, *Erődi Béla*, *Juba Adolf*, *Kemény Ferencz*, *Kovács Rezső*, *Maurer János*, *Nagy László* és *Thanhoffer Lajos* tagokból megalakulván, elnökéül *Berzeviczy Albert*et kérte föl. Tanácskozásaiiban arra az eredményre jutott, hogy a testnevelés érdekében egy állandó Országos Testnevelési Tanács volna szervezendő; ennek szervezésére emlékiratban kérte föl a közoktatási minisztert. A testnevelési tanács munkaköre volna, hogy saját kezdeményezéséből javaslatokat tesz az iskolai testi nevelés szervezésére vonatkozólag, s terjeszti a testgyakorlatot az iskolán kívül is; állandó felügyelője volna a testgyakorlati oktatásnak és a tornatanárképzésnek, s rendezője az országos ifjúsági tornaversenyeknek; véleményező testülete a testi nevelésre vonatkozó kérdéseknek; a testi nevelés tudományát fejleszteni és e célból állandó összeköttetést tartana a külfölddel. Az emlékirat okadatolása szép védelemben részesíti a testi nevelés ügyét, de hogy ennek érdekében okvetetlen egy külön tanács volna szervezendő, azt a meggyőződést nem kelti föl az olvasóban. Az emlékirat maga is érzi az elkülönülés visszaszolgáltatását, a midőn szükségesnek tartja, hogy a Közoktatási Tanács és a Testnevelési Tanács között „bizonyos együttműködés létesíttessék”, a mire kétoldalú képviselőket ajánl módozatul. A testi nevelés integrans része az iskolai nevelésnek s azért épen úgy odatartozik az általános nevelés- és oktatásügyi testület hatásköréhez, mint akár-melyik más tényezője a nevelésnek. Elég baj az nekünk, hogy az erkölcsi nevelés legfőbb tényezője: a hitoktatás úgy szólván ki van véve az iskolai közösségből, kívül álló hatóságokra bízva, a minek szomorú eredménye abban mutatkozik, hogy e tárgy a helyett hogy vezérszerepet vinne vagy legalább egyik főtényezője lenne az iskolai nevelésnek, lógos szerepet visz s hatása minimalis. Ennek köszönhetjük, hogy hívők és hitetlenek egy véleményre jutottak hitoktatásunk értéke felől: mindkettő kárbavesztettnek tartja a ráfordított időt; a hívők a csekély eredmény miatt, a hitetlenek, mert még azt az eredményt is fölöslegesnek tartják. Igaz, hogy az emlékirat épen azért

akarja a külön tanácsot, hogy a testi nevelést állandóan nagyobb gondozásban részesítse. De ez a nagyobb gondozás létesülhet a nélkül, hogy az iskolai nevelés egységét veszélyeztető külön tanács szerveztessék. Minden iskolai nevelési kérdésben illetékesnek kell lennie mint véleményező testületnek a Közokt. Tanácsnak. Ennek a szervezetébe beletartozik a szakbizottságok alakítása. Nem volt ugyan eddig szokás, hogy tárgyanként alakuljanak a szakbizottságok, de tekintve a testi nevelésnek sok tekintetben rendezetlen voltát, lehetne kivételt tenni és állandó testnevelési szakbizottságot alakítani, a melyik minden alkalommal szakszerű véleményt adna a tanács állandó bizottságának. Igaz, hogy a Közokt. Tanács nem kezdeményező testület, de a kezdeményezésnek, a kérdések fölvetésének százféle módja van. Akár a meglévő tanáregyesületek valamelyike által, akár a tornatanárok egyesülete által, stb. A fölvetett kérdés a kormánytól a Közokt. Tanácshoz, s ott a szakbizottsághoz kerül. Ennek véleménye újból a Tanács állandó bizottsága elé kerülván, az már arra nézve is illetékesen véleményt mondhat, hogy a szakbizottság javaslatai mennyiben és hogyan illeszthetők be az általános iskolai nevelés keretébe.

— **A német nyelv a fővárosi elemi iskolákban.** A magyar iskolaügy egyik különlegessége és egyuttal véget érni nem akaró tengeri kígyója szünt meg szerencsésen a folyó iskolai év kezdetével. A főváros kiküszöbölte elemi iskoláiból a német nyelv tanítását, és a nagy eseménytől sem a világ nem dült össze, sem a kormány nem bukott meg, sőt még az alldéutschok sem harsogják érte hangosabban a barbarismus vádját, ellenben sok ezer magyar gyerek (s néhány száz tanító) könnyebben lélekezett föl utána. Ezelőtt 3—4 évtizeddel, a mikor a magyar tan nyelvűvé lett iskolákban kezdték a németet mint iskolai tárgyat tanítani, még nem volt az idegen nyelv, mert jelentékeny többsége az akkori fővárosi gyermekeknek német anyanyelvű volt. De a főváros rohamos magyarosodása gyorsan megváltoztatta az arányt s ma máralig van iskolába lépő gyermek, a ki ne tudna magyarul, a tulnyomó többségnek éppen anyanyelve a magyar. Van 20 éve, hogy anachronismussá lett a német nyelv az elemi iskolákban s így a rossz akarat sem mondhatja, hogy a megváltozott viszonyokhoz való alkalmazkodás elhamarkodva történt volna.

— **Magyar Numizmatikai Társulat.** Új tudományos társulat alakulásáról vettünk értesítést, mely a hazai numizmatika művelésére és fejlesztésére szervezkedett. Az alakuló ülés a tisztikart következőképen állította össze: tiszteletbeli elnök *Szivák Imre dr.* orsz. képviselő, elnök *Réthy László dr.* muzeumi igazgató ör, alelnök *Sziklay Jenő*, titkár *Zimmermann Lajos*, pénztáros *Künnváry Fülöp*, ellenőr *Kilényi Hugó*, a könyvtár és gyűjtemény őre *Finály Gábor dr.*, választmányi tagok: *Babics József*, *Despinitz Péter dr.*, *Forster Gyula*, *Gohl Ödön*, *Kammerer Ernő dr.*, *Pákozdy Károly dr.*, *Szabó Ferencz* és *Zichy Jenő gróf.* A társulat szakfolyóiratot indít meg *Gohl Ödön* tanár és muzeumi segédőr szerkesztésében.